

74ste vergadering

Woensdag 8 april 2009

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: De Pater-van der Meer

Tegenwoordig zijn 111 leden, te weten:

Agema, Anker, Aptroot, Arib, Atsma, Bashir, Van Beek, Besselink, Bilder, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Van Bochove, Boekestijn, Boelhouwer, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Van der Burg, Çörüz, Cramer, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijck, Jan Jacob van Dijk, Jasper van Dijk, Van Dijken, Dijsselbloem, Eijsink, Elias, Ferrier, Fritsma, Van Gent, Gerken, Van Gerven, Gesthuizen, Van Haersma Buma, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemelaar, Heerts, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Jager, Jansen, Joldersma, Kant, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Kraneveldt-van der Veen, De Krom, Kuiken, Langkamp, Madlener, Mastwijk, Van Miltenburg, Neppéus, De Nerée tot Babberich, Nicolai, Ormel, Ortega-Martijn, De Pater-van der Meer, Pechtold, Polderman, Poppe, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, De Roon, Samsom, Schermers, Schinkelshoek, Smilde, Smits, Spies, Van der Staaij, Sterk, Tang, Teeven, Thieme, Timmer, Van Toorenburg, Uitslag, Van der Veen, Van Velzen, Verbeet, Verdonk, Vermeij, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit en Zijlstra,

en de heer Plasterk, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Eurlings, minister van Verkeer en Waterstaat, de heer Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer De Vries, staatssecretaris van Defensie, en de heer Heemskerk, staatssecretaris van Economische Zaken.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Graus;

Slob en Tichelaar, ook morgen.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het **spoeddebat** over **het uitbesteden van werk door TNT**.

De **voorzitter**: Ik heet de staatssecretaris van Economische Zaken en de minister van Sociale Zaken welkom. Van de kant van de Kamer hebben zich zeven sprekers gemeld. De spreektijd is vastgesteld op drie minuten per fractie in eerste termijn.

□

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Overal klinkt inmiddels de erkenning van het falen van de markt in de financiële sector. Bij de talloze analyses die worden gegeven van de huidige crisis hoort men ook: het was verkeerd om zo veel zaken aan de markten over te laten. De maatschappij, de wereld telt op dit moment niet de zegeningen van steeds meer markt en steeds minder overheid, maar ondervindt juist de vloek van steeds meer marktwerking. Toch zijn hier heel wat Kamerleden en bewindspersonen die niet zien dat dit ook voor hun eigen onderwerp geldt. Mensen die niet beseffen dat zij ook in de postmarkt diezelfde cruciale denkfout maken, want zij zijn er nog steeds van overtuigd dat de marktwerking in de post louter voordelen zal brengen.

Ik zet de nadelen maar eens op een rijtje, ten eerste voor consumenten. Het is nadelig dat de postkantoren verdwijnen. De grootste speler op de markt kondigt aan dat de postzegelprijs omhoog zal gaan. Diezelfde speler, TNT, zegt dat er op minder dagen post zal worden bezorgd. De service neemt af, post wordt verkeerd bezorgd, staat uren in kratjes langs de openbare weg en het is gissen naar wie je zal helpen, want de consumenten weten niet welk bedrijf verantwoordelijk is. Er is niet meer keuzevrijheid voor hen, men weet alleen niet meer wanneer de post precies komt. Niet kiezen maar gissen dus.

Voor werknemers in de postsector is het nadelig dat het werk steeds minder voor vol wordt aangezien. Het wordt, ook door politici, weggezet als een bijbaantje. Het loon is ofwel slecht – stukloon onder het minimum, soms zonder sociale rechten – ofwel slecht aan het worden: 5 tot 15% inleveren. De werkdruk neemt toe. Mensen die al jaren bij de post werken, voelen zich honds behandeld. Als mensen geen loonvermindering accepteren, wordt bedreigd met ontslag en met ontslag van collega's. Werk zou zelfs door het bedrijf zelf naar concurrenten worden gebracht om de regels voor een respectabel loon te

Gesthuizen

ontduiken. Er wordt tweedracht gezaaid, mensen worden geïntimideerd. Men mag eigenlijk niet zeggen dat men tegen dit cao-akkoord is. Door het toestaan van werken zonder contract wordt bovendien de solidariteit onder werknemers in de post grof geschonden. Postwerkers worden met stukloon tegen elkaar uitgespeeld.

Terwijl de liberalisering van de postmarkt wordt verkocht met het mantra van de marktwerking, die zo goed zou zijn voor consumenten, heeft de consument in werkelijkheid het nakijken en kan de postbode naar zijn rechten fluiten. De koopkracht van 30.000 werknemers wordt grof aangetast, en dat in deze tijd. Wat een drama, ook op macroniveau, voor onze economie. Dat geldt gaat namelijk naar de aandeelhouders en de investeerders in de verschillende bedrijven.

Voorzitter. Ik vraag de minister en de staatssecretaris dan ook het volgende. In reactie op Kamervragen stellen zij dat zij belang hechten aan fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. Wat zijn voor het kabinet fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden? Is stukloon in de post iets fatsoenlijks? Erkent het kabinet dat er geen sprake is van gelijke voorwaarden van liberalisering wanneer in Duitsland alle bedrijven een minimumloon betalen en er zelfs een wet ligt waarmee een nog hoger minimumloon kan worden afgedwongen, terwijl hier in Nederland de keiharde concurrentie op arbeidsvoorwaarden mag voortbestaan? Erkent het kabinet ook dat er sprake is van ongelijke voorwaarden als blijkt dat in Duitsland het btw-voordeel voor het voormalige Duitse postbedrijf nog zeker anderhalf jaar blijft bestaan? Hoe zit het met de mogelijkheden om de universele dienstverlening op peil te houden als het schaalvoordeel wegvalt?

De postbodes hebben op 28 maart in Utrecht geprotesteerd tegen deze door Brussel opgedrongen en door Nederland veel te ijverig en veel te hijgerig uitgevoerde liberalisering. Wij zien inmiddels hoe het op de energiemarkt gaat. Wie zegt dat de postmarkt niet op dezelfde manier door Brussel zal worden behandeld? Op 28 maart waren er ook vakbondsmensen uit Engeland en België aanwezig. Zij maken zich op voor acties en dat doen de postwerkers hier in Nederland ook, met of zonder steun van de vakbonden. De vele postmensen die ik spreek, willen de cao die nu voorligt niet. Ik heb het de staatssecretaris eerder gezegd en ik zeg het hem nu weer: u gaat nog heel veel spijt krijgen van deze liberalisering en van de omstandigheden waaronder u haar hebt doorgezet.

□

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Wij voeren alweer een spoeddebat over de voorgenomen volledige liberalisering van de postmarkt. Liberalisering van markten is goed over het algemeen, maar wel bij een gelijk speelveld. TNT heeft aangekondigd het salaris van de postbodes met 15% te verlagen, nu de volledige openstelling toch doorgang zal vinden per 1 april van dit jaar. Hiertegen heeft de PVV enkele weken geleden al een motie ingediend. Indien de sociale partners en de postbodes niet met die verlaging akkoord gaan, dreigt de TNT-directie met gedwongen ontslagen en is zij voorts voornemens om een tot drie dagen per week werkzaamheden uit te besteden aan goedkopere arbeidskrachten, nota bene ten tijde van deze zware crisis.

Ook wil men een en ander compenseren door de prijzen van postzegels zelfs te verhogen, waar sommige

leden van dit huis een aantal weken geleden zelfs niet aan konden denken. Om deze en vele andere redenen, zoals het ontbreken van een gelijk speelveld door fiscale ongelijkheid tussen verschillende Europese landen en door staatssteun voor Duitse en Engelse postbedrijven, heeft de PVV de staatssecretaris reeds vorig jaar verzocht om af te zien van de volledige openstelling van de postmarkt. Ondanks dat onze moties om de volledige liberalisering van de postmarkt te voorkomen, niet op steun van een Kamermeerderheid mochten rekenen, was de staatssecretaris het destijds met ons eens. Nu er mede door de kredietcrisis een nog ernstigere situatie is ontstaan, gooit de staatssecretaris die markt toch open, terwijl andere landen hun gelederen op dat gebied gesloten houden. De Partij voor de Vrijheid vraagt de staatssecretaris wederom om af te zien van deze volledige liberalisering. Ik ben het geheel met collega Gesthuizen eens: hij gaat er spijt van krijgen.

TNT dreigt er alleen op achteruit te gaan door het ongelijke speelveld met buitenlandse concurrenten, de duizenden trouwe postbodes dreigen erop achteruit te gaan door banenverlies en salarisverlaging, en de consumenten dreigen erop achteruit te gaan door een mogelijke verhoging van de postzegelprijs, zo blijkt nu. Ik heb een heel eenvoudige vraag aan deze staatssecretaris: bent u de staatssecretaris van Nederland of van Europa?

□

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. Per 1 april 2009 is de postmarkt geliberaliseerd. Het CDA wil dat de liberalisering zowel het bedrijfsleven als de consument meer keuzevrijheid, betere kwaliteit en lagere prijzen gaat bieden. Over het bedrijfsleven maken wij ons weinig zorgen. De concurrentie met de nieuwe postbedrijven zal voor lagere prijzen zorgen. Dat is goed voor de concurrentiepositie van het midden- en kleinbedrijf en de grote bedrijven. Op de markt voor de consumentenpost verwachten wij echter minder of nauwelijks concurrentie, doordat de netwerken en de universele dienst te duur zijn voor bedrijven met een kleiner marktaandeel.

Daarom hechten wij er zo aan dat de universele dienst goed is geborgd. Het CDA heeft daarom bij de behandeling van de Postwet een amendement ingediend om ervoor te zorgen dat deze universele dienst niet zomaar in lagere regelgeving is geborgd, maar in de wet zelf. De staatssecretaris kan dus niet zomaar op een achternamiddag met één pennenstreek iets aan deze universele dienst kan wijzigen. De universele dienst is dus goed geborgd.

Nu staat er op de website van TNT dat niemand zich zorgen hoeft te maken over de kwaliteit die geboden gaat worden. TNT schrijft: "Vanaf 1 april 2009 wordt de postmarkt in Nederland volledig geliberaliseerd. Voor u als consument verandert er niets. U kunt gewoon op ons blijven rekenen, zoals u gewend bent. Onze postbodes zullen bij u de post blijven bezorgen, zes dagen in de week. Uiteraard blijft onze kwaliteit hierbij ongeëvenaard. Altijd op tijd en op het juiste adres." Vorige week bleek dat dit iets minder waard was. TNT kondigde aan liever naar vijf bezorgdagen te willen gaan en dat de postzegelprijs omhoog zou moeten. Dat deed TNT op de dag van de liberalisering, namelijk op 1 april. Wij vinden dat brutaal en kunnen het helemaal niet geloven. Wij zijn van mening dat TNT al jaren grote winsten maakt op de

Van Vroonhoven-Kok

postzegelprijs. Wij hebben op dat punt recentelijk samen met de Partij van de Arbeid nog een motie ingediend. Wij willen erbovenop zitten en toezicht houden op wat precies met de postzegelprijs gebeurt. Wij vinden het buiten elke context om nu te pleiten voor hogere prijzen of minder bezorgdagen. Voor ons staat die universele dienst als een paal boven water. Daar mag niet aan worden getornd. Wat dat betreft, wil ik de expliciete toezegging van de staatssecretaris dat de postzegelprijs daadwerkelijk op kosten gebaseerd wordt en dat de prijs, als het even kan, gaat dalen en niet omhoog gaat. Bovendien wil ik de toezegging dat TNT voorlopig gewoon zes dagen moet blijven bezorgen, maar die toezegging hebben wij eigenlijk al gekregen in de brief die wij vanmorgen van de staatssecretaris hebben ontvangen.

Tot slot de discussie over het uitbesteden van het werk. Ook dat is geen positief bericht. Wij willen dat TNT alle wettelijke verplichtingen nakomt en net als alle andere bedrijven gewoon voldoet aan het ingroeimodel. Wij hebben onder leiding van mevrouw Ortega-Martijn schriftelijke vragen gesteld. Wij wachten het antwoord daarop af. Wij zijn ook wel gerustgesteld in die zin dat er niets verandert aan de rechten en plichten van TNT. Wij vragen met name de minister van SZW om hier bovenop te blijven zitten.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik ben blij dat u het geen goede zaak vindt als werk verschuift van mensen met een arbeidscontract naar stukloon; althans, dat maak ik uit uw woorden op. Ik heb dan echter wel een vraag. U ziet aan de horizon lagere prijzen, meer en betere service en meer keuzevrijheid voor consumenten. Waar moet dat van betaald worden? Hoe gaan we dat regelen als er vier postbodes door de straat komen in plaats van één?

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): U hebt goed geluisterd. Volgens mij is het allang geen geheim dat ook de CDA-fractie het liefst wil dat er gewoon op basis van vaste contracten gewerkt wordt. Daarom zijn wij zo blij met de cao, waarmee wordt gewerkt naar een ingroeimodel. Net als u vinden wij dat, als er geconcurrereerd gaat worden, dit niet per definitie op basis van de arbeidsvoorwaarden moet gebeuren. Er zijn legio andere manieren om te concurreren. Dat heeft te maken met de verschillende kwaliteiten die je kunt bieden, de daaraan vastzittende prijzen en de verschillende producten en diensten die geleverd kunnen worden. Het mooie van de hele liberaliseringsslag die wij hebben gemaakt, is juist dat concurrentie daardoor mogelijk is. Gelukkig maar! In die zin is dit interruptiedebatje fundamenteel en heel belangrijk, maar u zult zien dat onze meningen absoluut verschillen en misschien wel haaks op elkaar staan.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik maak hieruit op dat de CDA-fractie de consumenten het beeld schetst dat zij er allemaal op vooruitgaan en dat er wellicht ook lagere postprijzen komen, maar intussen weet u natuurlijk prima dat het juist moeilijker zal worden om de postzegelprijs op het huidige niveau te houden. Wat mij betreft, staat u – om die liberalisering te verkopen – dus gewoon onzin te verkopen aan alle mensen.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Ik begon mijn verhaal met de stelling dat de liberalisering zowel de consument als het bedrijfsleven ten goede moet komen.

Dat zal makkelijker zijn voor het bedrijfsleven dan voor de consument. Gelukkig hebben wij de universele dienst. Die is in de wet geborgd. Dankzij een CDA-amendement staat dit ook letterlijk in de wet vast. Daar kan niemand aan tornen. Vanwege de universele dienst zijn dezelfde kwaliteit en dezelfde prijs gegarandeerd voor de consument.

□

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Je zou kunnen zeggen dat de uitbesteding en de privatisering van de post duur wordt betaald door de postbodes die nu bij TNT in dienst zijn. Wij hebben al eerder aangegeven dat wij ons zorgen maken over wat er met hen gaat gebeuren. Het minimumloon staat onder druk en mensen gaan per stuk post betaald worden, waardoor zij niet echt een goed salaris halen. Dat zijn zorgelijke ontwikkelingen. Ik moet daar wel bij zeggen dat de GroenLinks-fractie niet tegen vooruitgang is. Vooruitgang heeft naast nadelen ook voordelen, zoals digitalisering en concurrentie op de markt, waarvan wij allemaal hopen dat zij ook voor de klant interessant zijn. Wij zien een interessanter aanbod voor de klant echter liever niet tot stand komen over de ruggen van de werknemers. Wij zijn immers natuurlijk ook voor fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. Daar moet je heel nauwkeurig naar blijven kijken, maar wij doen in de Tweede Kamer natuurlijk niet de cao-onderhandelingen. Dat is overigens wel verleidelijk. Als oud-vakbondsvrouw zou ik het best interessant vinden om dat wel te doen, ook met deze twee heren. Ik ken echter mijn plek, want dit is daarvoor niet de juiste plaats.

Het bod van TNT waarmee de vakbonden hebben ingestemd, is een heel lastige kwestie voor de werkgever en de werknemersvertegenwoordiging. Ik gaf al aan dat concurrentie, digitalisering en afname van het post-volume betekenen dat in het bedrijf wel iets moet gebeuren om de werkgelegenheid zo veel mogelijk te beschermen. Dat kan je plaatsen voor zeer lastige afwegingen.

Wij zijn het er niet mee eens dat TNT van zes naar drie dagen postbezorging gaat en de rest zal uitbesteden. Mevrouw Van Vroonhoven sprak hier ook al over. Als werknemers niet akkoord gaan met de nieuwe cao, worden zij onder druk gezet met de boodschap dat zij wel kunnen vertrekken. Dat is natuurlijk onfatsoenlijk in de omgang tussen werkgever en werknemer.

Een neerwaartse spiraal van arbeidsvoorwaarden moet worden voorkomen ook als er door de vooruitgang andere eisen worden gesteld aan het bedrijf. Een bedrijf mag niet over de ruggen van de werknemers proberen een beetje winst te behalen. Ik ben misschien van de oude stempel, maar ik vind het prima als eenmaal per dag de postbode langskomt, ik hem of haar ook nog een beetje ken, misschien geef ik hem of haar als dat zo uitkomt ook nog een kopje koffie, en als ik op een vast tijdstip de post krijgt. De tijden veranderen, dat weet ik, maar ik zou het niet prettig vinden als je weet dat mensen onder zeer slechte, asociale arbeidsomstandigheden de post moeten bezorgen. Het is toch een eerbaar beroep.

Je zou kunnen zeggen dat wat er ook gebeurt, TNT altijd wint. Als dit akkoord wordt geaccepteerd, zullen er de komende jaren geen gedwongen ontslagen vallen, maar moeten de werknemers wel flink inleveren op hun

Van Gent

arbeidsvoorwaarden. Als er geen akkoord komt, zullen er wellicht gedwongen ontslagen vallen. Ik vraag de beide bewindslieden met klem of zij daar paal en perk aan kunnen stellen gelet op de afspraken die er zijn gemaakt over de postbezorging van zes dagen en de wijze waarop dit moet gebeuren.

Wij mogen hier niet met de rug tegen de muur worden gezet. Ik verwijs naar de positie van de schoonmakers op Schiphol. Er is nu gelukkig een akkoord bereikt. Schiphol heeft de schoonmaak uitbestede en zegt: zoek het ook maar uit, welke arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden er ook zijn, wij gooien dit over de schutting en dragen geen verantwoordelijkheid. Zo ziet mijn fractie het niet. Ik ga ervan uit dat de bewindslieden alles boven water halen wat nodig is opdat deze mensen onder goede arbeidsomstandigheden en -voorwaarden kunnen blijven werken.

Tot slot vraag ik aan de staatssecretaris wat hij bedoelt met de opmerking in de laatste zin van zijn brief dat de prijs van de postzegel min of meer gelijk zal blijven aan de nu geldende tarieven. Betekent dit omhoog of omlaag of blijft de prijs hetzelfde?

□

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Mevrouw de voorzitter. Eind maart bereikte mij het bericht dat TNT Post een deel van de zesdaagse bezorging wil gaan uitbesteden. Dit bericht kwam nog voordat de postmarkt was opengesteld en verraste mij toch enigszins. In de Postwet staat expliciet dat uitbesteding mogelijk is, maar deze aankondiging riep wel vragen op. In de schriftelijke vragen ben ik met de collega's Vos en Van Vroonhoven met name ingegaan op het toezicht op de kwaliteit van de bezorging, de arbeidsvoorwaarden en de toekomst van de universele dienst. De staatssecretaris heeft deze vragen inmiddels beantwoord, waarvoor mijn dank.

De recente zorgen van postboden over hun arbeidsvoorwaarden, salaris en toekomst bij het bedrijf zijn begrijpelijk. Er ligt nu een principeakkoord en de vakbonden en hun leden moeten zich daar nu een oordeel over vormen. Het is in ieder geval duidelijk dat een goed ingroei-model voor arbeidsvoorwaarden van groot belang is om de mogelijkheid van concurrentie op arbeidsvoorwaarden weg te nemen.

TNT Post zegt in de toekomst af te willen van zes dagen bussen legen en bestellen. Het bedrijf signaleert dat de behoefte aan zesdaagse bezorging bij zakelijke klanten afneemt. Is de staatssecretaris van mening dat er al sprake is van een noemenswaardige daling van het postvolume of wordt hier een proefballonnetje opgelaten?

Mijn fractie is met de staatssecretaris en de OPTA van mening dat TNT Post zich aan de Postwet moet houden, ook op het punt van de universele dienstverlening. Als de consumentenmarkt onrendabeler wordt, moet echter wel goed worden gekeken naar de wettelijke eisen. De staatssecretaris heeft al toegezegd dat de evaluatie van de universele dienst met twee jaar wordt vervroegd. Dit is winst naar de mening van mijn fractie. Worden in die evaluatie de wensen van de consumenten meegenomen? Welke visie heeft de staatssecretaris op de toekomst van de universele dienst?

□

Mevrouw **Vos** (PvdA): Voorzitter. De post is niet meer wat hij geweest is. Door e-mail en internet en, vooral, de automatisering is het werk voor de postbode drastisch veranderd. Elke postbode zou kunnen vertellen hoe hij vroeg alles zelf deed, hoe het werk nu is opgeknapt en steeds meer parttimers de post bezorgen. Sinds een paar jaar, en helemaal sinds 1 april, zijn er andere bedrijven die ook post bezorgen. Het gevolg is concurrentie. Daar voelen de medewerkers van de post ook alles van. Maar er zijn twee manieren om te concurreren: eerlijk, met zorg voor de medewerkers en dingend naar de gunst van consumenten, of oneerlijk, over de ruggen van medewerkers en consumenten heen. De vraag van vandaag is of we te maken hebben met eerlijke of oneerlijke concurrentie en wie daarvoor de prijs gaat betalen: aandeelhouders en directie, of medewerkers en consumenten.

Misschien is een veel relevantere vraag óf er wel een prijs moet worden betaald. TNT stelt dat, als de leden van de bonden niet akkoord gaan met de nieuwe cao, het bedrijf drie dagen per week de post gaat uitbesteden, bijvoorbeeld aan de goedkope dochter VSP, en dat het misschien de postzegelprijs wel moet gaan verhogen. Wij kennen de interne cijfers van TNT niet, maar de OPTA wel. Ik ben blij dat mijn motie over de versterking van de slagkracht van de OPTA is aangenomen.

De vraag is dus of de sommetjes van TNT nopen tot dit soort maatregelen. Ik heb de volgende vragen aan de staatssecretaris. Mocht TNT moeten toeleggen op de universele dienstverlening, dan worden de extra kosten toch op basis van artikel 30 en 31 omgeslagen over alle postbedrijven? Daarnaast kunnen op basis van artikel 24 en 25 toch de op kosten gebaseerde tarieven met een redelijk rendement in rekening worden gebracht, dus er kan toch geen verlies worden geleden op de ud, de universele dienstverlening? In dat geval had TNT toch wel bij de staatssecretaris aan het juiste belletje getrokken? En hoe hoog is op dit moment, dat wil zeggen het boekjaar 2008, het rendement op de universele dienstverlening? Wanneer komt de nieuwe rendementsnorm, die de staatssecretaris in zijn brief van 17 maart beloofde? Na lezing van Het Financieele Dagblad van 9 maart leek het rendement van de ud me nog behoorlijk hoog: 28%. Als dit echt 28% is, of iets in die orde, is het verhaal van TNT Post een beetje overdreven en is een duurdere postzegel of de verschralling van de universele dienstverlening wellicht helemaal niet nodig. Is het juist dat, als TNT Post zou weigeren om de universele dienstverlening nog langer te verzorgen, het bedrijf op basis van artikel 15 hiertoe zou kunnen worden gedwongen? En is de OPTA al bezig om de aangekondigde maatregelen van TNT te bekijken? En, mijn laatste vraag: deelt de staatssecretaris de mening van de PvdA-fractie dat de huidige universele dienstverlening, waarvan de kern is vastgelegd in artikel 16 van de Postwet, vooralsnog moet worden gehandhaafd, dat verschralling gewoon niet aan de orde is en dat daarvoor geen aanleiding is, omdat TNT Post een zeer winstgevend bedrijf is dat in de afgelopen jaren jaarlijks tussen 500 mln. en 1 mld. winst heeft gemaakt?

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik heb een vraag voor mevrouw Vos.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Had ik wel verwacht.

Vos

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Kijk aan ... Mevrouw Vos zegt dat het volume in de postmarkt daalt en dat dit gevolgen heeft voor de postbodes. Ik hoop dat zij mijn mening deelt dat wat minder werk niet automatisch hoeft te betekenen dat de lonen fors naar beneden moeten. Maar in eerdere debatten hoorde ik van haar dat zij voor sociale arbeidsvoorwaarden is en het daarom een goede zaak vond dat het stukloon, over drieënhalf jaar, op termijn zou verdwijnen. Het dreigement van TNT kan er nu voor zorgen dat er binnenkort juist meer stukloners op de markt actief zijn: immers, als het werk verschuift van TNT naar stukloonbedrijven, zullen er meer stukloners op de markt komen in plaats van minder. Vindt zij dat niet eigenlijk de omgekeerde wereld?

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik weet niet waar u die verwachting op baseert. TNT zegt dat het wellicht delen van het werk wil uitbesteden, maar u weet ook dat in de nieuwe cao met de nieuwe postbedrijven, waaronder ook VSP valt, is afgesproken dat stukloon op termijn gaat verdwijnen. Ik verwacht daarom steeds minder stukloon.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): U kunt dat wel hopen en, misschien door die hoop ingegeven, verwachten, maar ik zie die ontwikkeling nog niet. Ik zie dat ze in eerste instantie alleen maar verder afzakken: want als het werk verdwijnt uit de zakken van de gewone postbodes, die daardoor worden ontslagen, en in de zakken van de mensen die op basis van stukloon worden betaald, hebben we in eerste instantie te maken met meer stukloners op de arbeidsmarkt in plaats van minder. Daarom zou ik u willen vragen om mij te steunen in de strijd die ervoor moet zorgen dat er eerder met arbeidscontracten wordt gewerkt in de hele postmarkt.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik steun hierbij wat de vakbonden hebben afgesproken. Het ingroeimodel is realistisch. Ik snap de sommetjes van mevrouw Gesthuizen dan ook niet. Er loopt op dit moment een aantal stukloners rond. Dat aantal zal op basis van de gemaakte afspraken steeds verder afnemen. Hoe het ook wordt verdeeld, er zullen steeds minder stukloners komen.

Mevrouw Gesthuizen moet ook economisch realistisch redeneren: werk verschuift en wordt minder. Ik kan het ook niet allemaal verzinnen, maar door e-mail en door automatisering vermindert het volume van de post. Wanneer mevrouw Gesthuizen de postbodes wil beloven dat zij precies hetzelfde blijven doen, moet zij wellicht een eigen postbedrijf oprichten.

De heer **Elias** (VVD): Voorzitter. Wij hebben zo-even het zoveelste monsterverbond over de vrije markt tussen de PVV en de SP zien langskomen. De politiek echter is vandaag helemaal geen partij. De politiek gaat niet over de arbeidsvoorwaarden. Bij de nieuwe postbedrijven zoals Sandd en SELEKTMAIL hebben werkgevers en werknemers een cao gesloten met een zogeheten ingroeimodel. TNT Post is bezig een cao af te sluiten waarin werk boven inkomen gaat. Wij hebben daar als politici niets mee te maken. Toch wil de VVD het verstandige realisme van de vakbeweging prijzen: liever een baan met een lager inkomen dan werkloos thuis. Zo liggen de realistische feiten. Die kun je onprettig vinden, maar het zijn feiten. Bovendien zijn er verzachtingen voor

mensen boven de 50 jaar. Die zal ik nu niet allemaal opnoemen, maar ze zijn er.

De consument heeft baat bij de liberalisering van de postmarkt. Het is goed dat het alleenheerserschap van TNT Post wordt doorbroken, zeker wanneer TNT Post met doorzichtige trucs als het dreigen met tariefsverhogingen de markt onder druk wil zetten. Hier moet de concurrentie gewoon zijn werk doen. Wanneer TNT Post zich de markt uitprijst, springen anderen vanzelf wel in dat gat. Is het niet nu, dan wel wanneer de postmarkt voor de consument verder opengaat.

Er is inderdaad deining in de markt nu wij voor het eerst een week met concurrentie door de branding gaan. En ja, inderdaad, daarbij gaan ook de eerste proefballonnen de lucht in. Dat is niets om nerveus van te worden. De Tweede Kamer moet niet te snel en niet te nerveus reageren, en al helemaal niet met allerlei hinderlijke staatsreflexen. Het gaat hier om de markt, collega's. Daar moeten wij ons even niet mee bemoeien. De toezichhouder OPTA wijst erop dat er een wet is waarin staat dat er zes dagen moet worden bezorgd. Wanneer TNT Post zich daar niet aan houdt, komen er boetes die kunnen oplopen tot € 450.000. Wij moeten ons niet laten opjagen door een commercieel directeur die met handigheidjes in de eerste week iets probeert. Het is wel zaak om het structureel gelijke speelveld met Duitsland in de gaten te houden. Die toezegging heeft de staatssecretaris echter twee weken geleden al gedaan. Daarover hebben wij nu helemaal geen spoeddebat nodig. Ik vraag de staatssecretaris wel of hij er scherp op wil blijven letten en ons op de hoogte wil houden, maar niet bij spoeddebatten wanneer het eerste rimpeltje in de branding verschijnt.

In algemene zin wijs ik er graag op dat linkse fracties tijdens diverse algemene overleggen hebben getamboeerd op het zogenaamde einde van het marktdenken en het vermeende failliet van het concurrentiedenken. Vanmorgen deed mevrouw Gesthuizen dat namens de SP opnieuw. De hoofdconclusie van het zogeheten Europese scorebord voor de consumentenmarkten van 2 februari 2009, heel recent onderzoeksmateriaal, luidt als volgt: waar concurrentie is en waar consumenten kunnen switchen, gaat het goed. Daar zijn er relatief weinig klachten en gaan de prijzen omlaag. Dat is onder andere het geval bij autoverzekeringen en mobiele telefonie. Overal waar niet wordt geswitcht tussen dienstverleners en waar de concurrentie matig is, gaat het in heel Europa fout en hebben consumenten het meest te klagen. Dat is het geval bij de energie, de bus, de trein en de banken. Concurrentie werkt. Daar kan mevrouw Gesthuizen ideologisch tegenin schreeuwen, maar het is zo. Des te opvallender is het dat de PVV-fractie zich in debatten over de postmarkt zich steeds maar weer bij de SP-fractie aansluit. Het versoepelen van de markt, waarbij consumenten uiteindelijk aantoonbaar zijn gebaat, is en blijft goed. En daar met demagogie tegenin schreeuwen is slecht.

De **voorzitter**: Mijnheer Elias, ik wilde u attenderen op het klokje, maar u had het al gezien.

De heer **Brinkman** (PVV): Zoals wel vaker de laatste maanden blijkt de VVD-fractie ook nu weer ziende blind. Natuurlijk is de PVV voor liberalisering. Ik heb dat ook in mijn bijdrage gezegd.

Elias

De heer **Elias** (VVD): Daar heb ik niets van gemerkt, bij geen enkele gelegenheid. Ik begrijp dat u iemand vervangt, maar ...

De heer **Brinkman** (PVV): Wij zijn een voorstander van liberalisering, mits er sprake is van een gelijk speelveld. En juist dat is hier niet het geval. Er is geen gelijk speelveld en dat is voor ons cruciaal. U verliest dat gegeven helemaal uit het oog en roept alleen maar dat concurrentie hartstikke goed is. Natuurlijk is concurrentie goed voor de markt, maar niet als de kaarten niet eerlijk zijn geschud.

De heer **Elias** (VVD): Wie heeft de kaarten oneerlijk geschud?

De **voorzitter**: De heer Brinkman heeft u een vraag gesteld.

De heer **Elias** (VVD): Er is mij helemaal geen vraag gesteld. De heer Brinkman doet een mededeling waarmee ik het volstrekt oneens ben. Er is sprake van een markt en degene die blind is, is de heer Brinkman.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Ik heb begrepen dat de bewindspersonen een paar minuten nodig hebben om af te spreken wie welke vraag beantwoordt.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de bewindspersonen een paar minuten nodig hebben om af te spreken wie welke vraag beantwoordt.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voorzitter. Ik bedank de woordvoerders voor hun inbreng in eerste termijn en de vragen die zij hebben gesteld. Ik zal ingaan op de verwarring rond de postzegelprijs, de vraag of er nog wel zes dagen per week post bezorgd blijft worden en het Europese speelveld. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal ingaan op de vragen over de cao, zij het dat wij daar inderdaad weinig over kunnen zeggen. Wat wij erover kunnen zeggen, zal hij de Kamer ongetwijfeld meedelen.

TNT zou publiekelijk aangegeven hebben dat het minder dan zes dagen per week post wil gaan bezorgen. Kan dat? Het antwoord is nee. TNT dient zich te houden aan de bepalingen over de universele dienstverlening in de wet. De Postwet stelt duidelijk dat de universele dienstverlener, in dit geval TNT Post BV, de plicht heeft om de post zes dagen per week te bezorgen. Verder moet 95% van de post de volgende dag bezorgd zijn en moeten er minstens 2000 postdienstverleningspunten zijn, waarvan 902 met een volledig assortiment. Die punten moeten zich voor 95% van de bevolking bevinden binnen een straal van 5 km.

Ten slotte moet er in grotere woonkernen binnen een straal van 500 meter van een woonhuis een brievenbus staan en op het platteland binnen een straal van 2500 meter. TNT Post moet dus zes dagen per week bezorgen: klaar. Een mevrouw in Appelscha merkt dus eigenlijk helemaal niets van alle veranderingen als zij haar kaartje op de bus doet.

Bij de zakelijke post verandert wel het een en ander, want hier wordt meer flexibiliteit mogelijk. Men kent voor de zakelijke post namelijk niet de plicht om zes dagen per week post te bezorgen. Daarover mogen bedrijven met de postbedrijven afspraken maken. Zij kunnen afspreken dat de post voor het einde van de week bezorgd moet worden of voor het einde van de maand. Iedereen zal de spotjes hierover op de televisie hebben gezien. Van deze grotere flexibiliteit kunnen bedrijven en goede doelen profiteren, want hierdoor kunnen de kosten van de postbezorging omlaag gaan. En dat betekent dat er meer geld overblijft om iets voor je klanten te doen of om iets te doen voor het goede doel waarvoor je strijdt. Toen ik op 1 april het bericht hoorde dat men af wilde van zes dagen postbezorging in de week, was het voor mij even onduidelijk of het een grap was. De heer Elias zei dat het een commerciële actie was. Ik weet niet of het wel zo commercieel is dat je verwarring creëert, juist als het wellicht je kracht is als oude monopolist dat je het nog zes dagen kunt doen. Mij leek het meer de reflex van een oude monopolist, maar TNT heeft later volgens mij duidelijk gemaakt dat men zich aan de wet heeft te houden. Particuliere post wordt gewoon zes dagen in de week bezorgd.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik mag aannemen dat u op 2 april even hebt gecheckt dat die zes dagen per week niet ter discussie staan. De vraag is vervolgens wie dit gaat doen. Wie gaat de postbussen leeghalen en wie gaat de post bezorgen? Gaat TNT dit uitbesteden aan slecht betaalde – ik zou zelfs zeggen ondermaats betaalde – postbezorgers, die dat via een ander bedrijf tegen stukloon voor TNT gaan doen?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mijn volgende blad was: mag de universele dienst worden uitbesteed? Het antwoord daarop is: ja. Het uitbesteden van de werkzaamheden en de activiteiten was overigens ook voor de volledige marktopening altijd al mogelijk. De eisen die wij stellen aan de universele dienstverlener, TNT Post bv, veranderen daarmee niet. TNT moet het doen. Hoe zij het doen, mogen zij zelf inrichten, zij het dat de kwaliteit van de dienstverlening er niet onder mag lijden. Ook het briefgeheim blijft daarmee gewaarborgd. De postbedrijven, zoals Netwerk VSP – als het werk aan VSP wordt uitbesteed, maar ze mogen het misschien zelfs wel voor een deel aan een concurrent uitbesteden – vallen onder de nieuwe cao met het ingroeimodel. In die zin verandert er eigenlijk niets.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De kwaliteit van de dienstverlening mag er niet onder lijden, maar de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden kan er wel onder gaan lijden, zo begrijp ik.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voor de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden en de betaling door de drie nieuwe postbedrijven, Netwerk VSP, Sandd en SELEKT-MAIL geldt dat wij veel meer dan in het verleden hebben gekeken hoe het gebeurt als de markt totaal opengaat. Daarover hebben vakbonden en bedrijven afgesproken dat zij gaan toegroeien naar vaste arbeidsovereenkomsten. Eerlijk gezegd is dat beter geregeld dan onder het oude regime.

Heemskerk

Voorzitter. Blijft de postzegelprijs gehandhaafd? De Postwet voorziet in de vaststelling door de OPTA van de starttarieven van de universele postdienst op grond van de daadwerkelijke kosten en een redelijk rendement. De starttarieven worden in twee stappen vastgesteld. Op 1 oktober 2009 op basis van de daadwerkelijke kosten en het feitelijke rendement over 2008 en in 2010 op basis van de daadwerkelijke kosten over 2009 en een genormeerd rendement. Ik wil niet vooruitlopen op de vaststelling van de starttarieven door de OPTA, want dat is de verantwoordelijkheid van de OPTA. Het ligt echter wel in de rede dat de postzegelprijzen bij de eerste vaststelling in 2009 niet zullen wijzigen, zeg ik tegen mevrouw Van Gent. Mevrouw Van Vroonhoven en mevrouw Vos vroegen of je verlies kunt maken. Het antwoord daarop is: neen, je krijgt je kosten plus een rendement vergoed. Kun je de postzegelprijs zomaar verhogen? Neen, ook dat kan niet; het staat in de wet in artikel 25. De tarieven voor de universele diensten moeten gebaseerd zijn op de daadwerkelijke kosten en een redelijk rendement. Zoals aangegeven in mijn brief van 17 maart aan uw Kamer is er sprake van een overgangsregime. Dat betekent dat wij de starttarieven twee keer vaststellen. De reden dat wij dat doen – het lijkt wat ingewikkeld – is dat de universele dienst met de nieuwe Postwet van 2009 kleiner is geworden dan de dienst die TNT als concessiehouder moest verlenen op grond van de oude postwet. Medio 2009 zijn de daadwerkelijke kosten van de universele dienst nog onvoldoende in kaart. Vandaar een overgangsregime.

Mevrouw Van Vroonhoven wil zekerheid dat de postzegelprijs is gebaseerd op daadwerkelijke kosten. Ja, dat is zo. Dat heb ik ook in antwoord op vragen van mevrouw Gesthuizen aangegeven. Is dat rendement nu zo hoog? Is de universele dienst een lust of een last? Mevrouw Vos had het over een percentage van 28. De gegevens over het boekjaar 2008 zijn mij nog niet bekend. Het genoemde percentage heeft inderdaad in de pers gestaan. De meest recente gegevens waarover ik beschik, gaan over 2007 en betreffen het resultaat op de opgedragen diensten. Dat was 16,4% voor belasting en 12,3% na belasting. Dat is het rendement op de universele dienst oude stijl. De nieuwe rendementsnorm die in de brief van 17 maart wordt genoemd, zal pas worden bepaald in 2010. Dan zijn pas de gegevens bekend over de veel kleinere universele dienst nieuwe stijl. Laten wij oppassen voor het vergelijken van appels met peren.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. De staatssecretaris probeert ons gerust te stellen. Een en ander staat in de wet, wij hoeven ons geen zorgen te maken. Wat ik mis van de staatssecretaris is dat het, wil je een liberalisering laten slagen, heel belangrijk is dat niet alleen het bedrijfsleven de vruchten ervan plukt, maar juist ook de consument. Vindt de staatssecretaris het niet dom om zo'n onrust te zaaien door een bedrijf als TNT? Die onrust komt het gevoel bij de consument niet ten goede en zou gewoon moeten stoppen.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik zaai geen onrust. Ik maak duidelijk dat de post gewoon zes dagen in de week bezorgd blijft en dat er heel harde afspraken zijn over de postzegelprijs. Ik verwacht niet dat daar iets verandert. Als de beroemde oma uit Appelscha haar kaarten verstuurt, gaat het daar gewoon goed mee. Het kan zelfs

zo zijn dat er nieuwe bezorgoplossingen gevonden worden voor de kerstkaarten. Rond kerst wordt er in Nederland de meeste post verstuurd door particulieren. Daar kunnen mensen van profiteren. Mensen profiteren er ook van dat de goede doelen die zij steunen, minder geld kwijt zijn aan postbezorging en meer geld overhouden voor goede doelen. In die zin is het verkeerd als er ontrust ontstaat en ben ik blij met dit speeddebat om dit nog een keer uiteen te kunnen zetten.

De heer **Elias** (VVD): Over uiteenzetten gesproken: ik heb een vraag naar aanleiding van het vorige onderwerp. Ik wil de staatssecretaris de suggestie meegeven om, indien het onverhoopt of als gevolg van de economische ontwikkeling nodig zou zijn om na die zorgvuldige afweging op enig moment toch de tarieven te verhogen, ook een doorrekening mee te sturen waaruit blijkt of dat die verhoging ook nodig zou zijn geweest als er niet geliberaliseerd was.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik zit even hardop na te denken.

De **voorzitter**: Een kleine toelichting graag.

De heer **Elias** (VVD): Ik wil voorkomen dat er, als u of als TNT op enig moment met de mededeling komt dat de tarieven moeten worden verhoogd, gezegd kan worden: dat komt door de liberalisering. Ik vermoed namelijk dat de tarieven ook verhoogd zouden zijn, als er niet geliberaliseerd was.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Het lijkt mij handig om ook dan appels en peren niet met elkaar te vergelijken en om ook de voordelen te laten zien op de zakelijke markt die mensen hebben als klant, als consument of als lid van een voetbalvereniging die een mailing uitdoet.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Dat is natuurlijk allemaal apekool. Het gaat hier over verwachtingen ten aanzien van de prijs van de post. Kan hier niet gesproken worden over garanties? Ik praat liever over garanties. Kan de staatssecretaris gewoon garanderen dat die prijs binnen twee jaar niet omhoog gaat?

Staatssecretaris **Heemskerk**: U kent het beroemde voorbeeld van de garanties en de stofzuigerverkoop. Ik heb heel heldere spelregels afgesproken op basis waarvan de nieuwe postzegelprijs wordt vastgesteld. Ik verwacht inderdaad dat die niet gaat veranderen. De OPTA stelt hem vast. Wij hebben heldere spelregels. In die zin hoeft ik ook geen garanties te geven, want er zijn heldere afspraken.

Wat gebeurt er als de universele postdienst verlieslatend wordt? Deze vraag, die bij de wetsbehandeling heel weinig aan bod is gekomen, is gesteld door mevrouw Vos. Iedereen dacht altijd dat de universele dienst een ontzettend grote winstbron was. De werkelijkheid is dat daar een aantal verplichtingen tegenover staat. Daarvoor krijgt men kosten plus een rendement vergoed. Wanneer de tarieven de kosten niet langer dekken, zijn er twee mogelijkheden: de tarieven worden verhoogd tot kostendekkend niveau of de universele dienst wordt beperkt. Indien tariefmaatregelen geen soelaas bieden omdat ze onbetaalbaar zouden worden of indien de universele dienst te veel zou moeten worden

Heemskerk

uitgehouden kan, zoals mevrouw Vos al zei, financiële compensatie worden geboden door alle postbedrijven. Dat staat inderdaad in de wet.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Er zijn drie opties: de tarieven verhogen tot ze kostendekkend zijn, de universele postdienst beperken of het verlies omslaan over alle postbedrijven. Wat stelt de staatssecretaris zich voor bij de tweede optie?

Staatssecretaris **Heemskerk**: In de wet hebben wij kwaliteitseisen vastgelegd, bijvoorbeeld het aantal bezorgpunten en het aantal bezorgdagen. Het kost geld om deze eisen uit te voeren. Deze kosten plus een rendement worden vertaald in de postzegelprijs. Als wij vinden dat deze prijs veel te hoog wordt, zal het uit de lengte of uit de breedte moeten komen.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Mocht dit ooit het geval zijn, dan komen wij daar met elkaar over te spreken. Dat staat in de wet.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Het is inderdaad niet iets wat TNT of een staatssecretaris op een achternamiddag kan veranderen; het zal moeten gebeuren via een wetwijziging waarmee de Tweede Kamer in meerderheid zal moeten instemmen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Daar gaan wij al! De geesten worden in feite al rijp gemaakt, als de staatssecretaris zegt dat wij met elkaar over een wetwijziging gaan praten als wij vinden dat de postzegelprijs te hoog wordt vanwege de eisen die wij stellen aan de kwaliteit van de universele postdienst. Waar is dan eigenlijk het verhaal gebleven dat de consument ervan zal profiteren en dat de postzegelprijzen naar beneden zullen gaan? Het schaalvoordeel verdwijnt wanneer bedrijven zeggen dat zij de post niet meer iedere dag bezorgd hoeven te hebben. Dan wordt dagelijks veel minder post bezorgd, terwijl een enorm duur netwerk in stand moet worden gehouden voor consumenten die wel prijs stellen op een dagelijkse postbezorging. Linksom of rechtsom moet dat betaald worden. Hoe wil de staatssecretaris voor elkaar krijgen dat de consument profiteert?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik denk dat mevrouw Gesthuizen nu zowel de wet als de werkelijkheid ontkent. In de wet staat de systematiek uitgeschreven. De werkelijkheid is dat, als wij kwaliteitseisen stellen aan de universele dienst terwijl er steeds minder gebruik van wordt gemaakt en het netwerk in stand wordt gehouden, er drie mogelijkheden zijn: of wij vinden het goed dat de postzegelprijs omhooggaat, of wij vinden het goed dat de eisen worden verlicht, of wij vinden dat alle postbedrijven moeten meebetalen. Welke maatregel er ook aan de orde komt, de Kamer zal daar eerst mee moeten instemmen. Zo werkt de wet en dat is de werkelijkheid. Het kost nu eenmaal geld om ervoor te zorgen dat de brievenbussen worden geleegd en dat de post wordt bezorgd.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik schets het nog maar even heel duidelijk: post bezorgen kost heel veel arbeidsuren en dus heel veel geld. Er is alle reden om deze voorziening in stand te houden, want zo hard krimpt het volume niet. Een heel groot deel van het verlies dat TNT nu

meemaakt, wordt veroorzaakt doordat een deel van de postbezorging naar de concurrenten gaat, die inmiddels bijna een miljard poststukken per jaar bezorgen. Hoe moeten wij het dure netwerk in Nederland in stand houden, als vanwege de markt de consumenten steeds lagere prijzen voor de postbezorging gaan betalen? De staatssecretaris zal op de een of andere manier die dure universele postdienst moeten betalen. Ik vind het een schijnvertoning wanneer de staatssecretaris nu zegt dat de prijzen op de markt van de flexibele producten zullen dalen en niet al wil zeggen dat de universele dienst duurder zal worden. Toch zal hij uiteindelijk het geld daarvoor ergens vandaan moeten halen.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Het is geen schijnvertoning. Uiteindelijk moet het inderdaad betaald worden dat mensen post bezorgen, dat er brievenbussen geleegd worden en dat er postverkooppunten zijn.

Hoe zal die markt zich ontwikkelen? Dat was ook nog een vraag van mevrouw Ortega-Martijn. Wij zien nu een daling van 4% per jaar. Wij zagen bijvoorbeeld ook dat de actie van de postbodes om de Postwet niet te laten goedkeuren door de Eerste Kamer een e-mailactie was. Wij gaan nu eenmaal met ons allen meer mailen en minder briefkaarten versturen. En wij gaan minder naar het postkantoor en naar de bankfilialen. Maar wij hebben met ons allen in de wet gezet dat wij zes dagen in de week bezorging willen, waarbij 95% goed moet lopen, en dat de brievenbussen gespreid moeten zijn. Dat brengt natuurlijk wel kosten met zich mee. Hoe dat zich over 10, 20 of 30 jaar zal ontwikkelen weten wij niet. Het lijkt mij stug dat er nooit iets in zal veranderen, maar ik weet wel dat wij dat dan hier met ons allen doen.

Dan kom ik bij de vragen die zijn gesteld over het Europese speelveld, zowel in Duitsland als in het Verenigd Koninkrijk. Ik noem nog even de feiten. TNT heeft ook in hoger beroep de rechtszaak gewonnen inzake het plotsklaps algemeen verbindend verklaren van de cao tussen Deutsche Post en Verdi. De btw-systematiek wordt aangepast, dus Deutsche Post krijgt een fiscale positie als universele dienstverlener, vergelijkbaar met TNT in Nederland. Ofwel: oneerlijke concurrentie ten koste van nieuwkomers gaat eraf. In het Verenigd Koninkrijk speelt die btw-kwestie ook. Dat ligt voor bij het Europese Hof van Justitie. Het advies van de advocaat-generaal is gunstig voor nieuwkomers in het Verenigd Koninkrijk, in dit geval TNT. Wij kennen het Hooperrapport. Op basis daarvan heeft de minister van Economische Zaken, Mendelssohn, gezegd te zoeken naar een strategische partner voor Royal Mail. TNT heeft aangegeven, belangstelling te hebben voor 30% in Royal Mail als strategische partner. Dus in die zin zien wij ook daar dat de markt eerlijker is geworden. Ik heb altijd benadrukt dat het speelveld nooit zo glad zal worden als een biljartlaken, maar de conclusie van het kabinet was in februari dat er positieve ontwikkelingen waren, zowel op het Europese speelveld alsook ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden in Nederland, en dat daarom zorgvuldige openstelling van de postmarkt per 1 april gerechtvaardigd was.

Ben ik daarmee staatssecretaris van Nederland of van Europa? Dit is de laatste vraag die aan mij gesteld is. Ik ben staatssecretaris van Economische Zaken. Daarmee zet ik mij in, in Nederland en in Europa. In het buitenland ben ik zelfs minister voor buitenlandse handel. Dus enig rationeel Oranjegevoel is mij zeker niet vreemd. Ik zet mij

Heemskerk

dan ook sterk in voor bedrijven die in het buitenland oneerlijke concurrentie ondervinden. Ik denk dat dat het beste antwoord is op de vraag. Ik ben ook staatssecretaris van Hare Majesteit, ik ben van de Kroon.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Hoe kort gaat het nog duren voordat er in Duitsland een hoog minimumloon zal moeten worden betaald door alle spelers op de postmarkt en hoe lang zal het nog gaan duren voordat er in de praktijk echt geen btw-voordeel meer is voor Deutsche Post?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Aan het einde van mijn eerste termijn zal ik de exacte datum aangeven wanneer de btw in Duitsland wordt gelijkgetrokken. Ten aanzien van het minimumloon geldt dat de rechtszaken twee keer gewonnen zijn, dus via die route kan er niet een oneigenlijk minimumloon worden opgelegd. Het is mogelijk dat Duitsland kijkt naar het Nederlandse ingroeimodel voor arbeidsvoorwaarden via het algemeen verbindend verklaren van een sectorale cao. Wij vinden dat een verstandige oplossing. Ik hoop dat men er daar ook op komt. Ook daar geldt: als men meer post gaat bezorgen, kan men beter gaan betalen.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u met het btw-verhaal aan het begin van uw tweede termijn komt.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik denk dat ik aan het einde van de eerste termijn van de minister de precieze datum kan noemen.

De **voorzitter**: Zelfs dat zou een mogelijkheid zijn.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Op heel korte termijn kan er in Duitsland een wet worden ondertekend, waarmee een algemeenverbindendverklaring toch wetmatig wordt voor een hoog minimumloon. Daar gaat de staatssecretaris niet op in, maar dat betekent dat in Duitsland de kwestie van de arbeidsvoorwaarden veel en veel beter is geregeld dan in Nederland waar nog 3,5 jaar mag worden geconcurrereerd over de ruggen van werknemers. Is dat een gelijk speelveld?

Staatssecretaris **Heemskerk**: In Duitsland kijkt men nu ook naar een algemeen wettelijk minimumloon, maar die moet dan nog per sector worden vertaald. Ik kan mij voorstellen dat ook daar wordt gekozen voor het ingroeimodel, zoals wij dat in Nederland hebben, maar ik ga daar niet over.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): De staatssecretaris vervroegt de evaluatie met twee jaar. Ik heb hem gevraagd om zijn visie op de universele dienst in de toekomst. Ik kan mij echter niet voorstellen dat de evaluatie zomaar wordt vervroegd.

Staatssecretaris **Heemskerk**: De evaluatie van de universele dienst is al over twee jaar. Dat staat ook in de wet. Dat hebben wij hier afgesproken, juist omdat er veel aan de hand is op de postmarkt. Wij gaan dus niet vijf jaar wachten. In de evaluatie geef ik ook mijn visie, maar ik vind het belangrijk dat de kwaliteitsnormen, zoals die nu zijn afgesproken, voor iedereen helder zijn en dat die worden gehandhaafd. Als dat uiteindelijk echter leidt tot

een heel hoge postzegelprijs moeten wij ons nog een keer achter de oren krabben.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Wordt in die evaluatie ook de behoefte van de consument meegenomen? Het kan best zijn dat die is veranderd. Wij kunnen hier wel afspreken om zes dagen post te bezorgen, maar neemt de staatssecretaris dat ook mee?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ja, ook de behoefte van de consument wordt meegenomen, evenals het gedrag van de consument. Iedereen vindt het prettig als er een postkantoor om de hoek is, maar als dat altijd leegstaat en als er niets meer wordt verkocht, dan is dat ook een realiteit. Wij gaan niet zomaar morrelen aan de voorwaarden van de universele dienst, zonder dat wij een en ander goed hebben getoetst bij de consument. Even voor de duidelijkheid: In de wet is een evaluatie na vier jaar opgenomen, maar ik heb in het debat toegezegd dat wij dat al na twee jaar zullen doen, juist omdat er zoveel dynamiek is.

□

Minister **Donner**: Voorzitter. Er resten mij slechts enkele punten, hoewel de meeste daarvan al zijn beantwoord door de staatssecretaris.

Er zijn verschillende opmerkingen gemaakt over de arbeidsvoorwaarden en de loonafspraken. Het systeem op dat punt is minstens zo duidelijk als met betrekking tot de universele dienstverlening. De wet stelt op tal van punten eisen met betrekking tot wat wij fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden noemen en wat wij als minimumvoorwaarden beschouwen voor de loonvorming. Daar moeten marktpartijen aan voldoen. Daarbinnen bestaat een hoge mate van vrijheid voor de invulling. Die invulling zal verschillen al naar gelang de omstandigheden.

Verschillende sprekers willen mij een oordeel ontlokken, maar dat past mij niet. Dat past de Kamer ook niet, zolang partijen hun verantwoordelijkheid binnen het wettelijke kader realiseren. Wij mogen blij zijn dat het zo werkt en dat wij hier niet hoeven te beslissen over alle punten waarover mevrouw Gesthuizen wil spreken. Zij stelt dat de huidige economische omstandigheden zouden bewijzen dat liberalisering niet werkt, maar ik constateer het omgekeerde. Wij moeten blij zijn dat wij niet de beslissingen hoeven te nemen die nu moeten worden genomen. Laten wij respect hebben voor degenen die daarvoor de verantwoordelijkheid willen nemen.

Mevrouw Gesthuizen stelde dat het veel logischer en meer verantwoord zou zijn om één staatspostbode per straat te hebben. Intellectueel is dat altijd een aantrekkelijk beeld geweest. In de studeerkamer is het een goed alternatief voor de verkwisting van meer postbodes in dezelfde straat, net zoals meer bakkers in dezelfde straat. Toch moet ik haar erop wijzen dat het systeem dat zij bepleit 20 jaar geleden al in elkaar is gezakt. Het gekke was namelijk dat het steeds duurder werd, de dienstverlening steeds minder werd en de lonen steeds lager werden, hoewel het aan de studeerkamertafel toch veel aantrekkelijker oogde. Ik ben het ook niet met mevrouw Gesthuizen eens dat de solidariteit gekocht wordt. Ik denk dat wij er vertrouwen in kunnen hebben dat partijen doen wat zij moeten doen, namelijk dat zij hun

Donner

verantwoordelijkheid nemen, ieder uit een eigen invalshoek, om tot overeenstemming te komen.

Ik meen dat ik hiermee de belangrijkste vragen van mevrouw Gesthuizen heb beantwoord.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Tegen mensen die al jaren in de post werken, wordt op dit moment bedreigd dat zij hun baan kwijtraken als zij niet akkoord gaan met 5 tot 15% loonsvermindering. Dan heeft de minister het erover dat werknemers niet tegen elkaar worden uitgespeeld. Ik vroeg mij bij zijn opmerking over het niet kwaad mogen spreken over liberalisering van de financiële markten al af of hij wel eens een krant leest, maar hierbij denk ik helemaal dat hij niet heeft meegekregen waar het om gaat bij de discussie in de postmarkt. Ik heb een heel heldere vraag gesteld. Er is een brief gekomen van het kabinet waarin staat: wij hechten belang aan fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en daarom hebben wij ervoor geijverd dat er een cao komt met een ingroei-model. Wat zijn in de ogen van de minister fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden op de postmarkt?

Minister **Donner**: Mevrouw Van Gesthuizen, dat is een andermaal besproken. De fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden hebben wij in wetten vastgelegd. Het ingroei-model heeft met name tot doel om het niveau van een aantal postbeambten die op basis van contract werken te doen toenemen, maar in de Nederlandse arbeidsmarkt zullen wij altijd te maken hebben met verschillende mogelijkheden: men werkt op contractbasis, men werkt volgens bepaalde dienstverleningscontracten of men werkt op basis van stukloon. Ik meen dat de SP-fractie regelmatig pleit voor de salarissen van medisch specialisten. Ook dat is stukloon.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): In de post is het gewoon kiezen: of men zegt stukloon is een fatsoenlijke manier om mensen te betalen, of men vindt het geen fatsoenlijke manier. Als u voor het eerste kiest, snap ik niet waarom het kabinet er inderdaad zo veel aan was gelegen om ervoor te zorgen dat er een cao of een beginselakkoord met een ingroei-model kwam voordat de postmarkt open ging. Als u voor het tweede kiest, namelijk dat stukloon geen fatsoenlijke manier is om mensen te betalen, begrijp ik niet waarom u toestaat dat er nog veel langer dan 3,5 jaar concurrentie in de vorm van stukloon mogelijk is.

Minister **Donner**: Mevrouw Van Gesthuizen, het probleem is altijd dat de nuanceringen die in de werkelijkheid bestaan soms intellectueel moeilijk te vatten zijn als je het zwart-wit wilt stellen. Dat is hetzelfde in de situatie met die ene postbode en met meerdere postbodes. Het is niet of dit of dat. Afspraken over stukloon, overeenkomsten van opdrachten, vormen van zzp, zijn figuren die toenemen in onze arbeidsmarkt. Daar is niet van gezegd dat het onfatsoenlijk zou zijn, dat stukloon onfatsoenlijk is. Nogmaals, medisch specialisten hebben stukloon. Het salaris dat zij daarmee verdienen is toch ook niet onfatsoenlijk?

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik heb nadrukkelijk gevraagd naar stukloon in de post en ik heb het niet over medisch specialisten, want dat zijn inderdaad mensen die hun broek wel kunnen ophouden. Ik heb het over werk dat normaal gesproken met arbeidscontracten wordt gedaan.

Minister **Donner**: Natuurlijk kun je het onderwerp steeds verder precisieren. Er is geen aparte arbeidsmarkt voor de post of voor de medische wereld; er is een arbeidsmarkt. Op die arbeidsmarkt wordt gewerkt met verschillende vormen en daar is de werkelijkheid genuanceerder dan zwart-wit "of dit of dat". Het kabinet bepleit het ingroei-model, juist om te komen tot een zekere verantwoorde bodem. Het zal dit model ook verder stimuleren om te komen tot een bepaald niveau van vaste arbeidsovereenkomsten. Ook de invulling van die vaste arbeidsovereenkomsten zal plaatsvinden via de cao-methode, eventueel in algemeen verbindend verklarende cao's. Ook die zullen worden getoetst aan de wet. Het is heel gemakkelijk om eerst een uitgangspunt te kiezen en te zeggen dat iets fatsoenlijk is en dat alles wat daarvan afwijkt niet fatsoenlijk is. Dat deed Don Quichot, die een molen voor een monster aanzag, echter ook al.

Mevrouw Van Vroonhoven vroeg mij om vooral te blijven zitten op het stukloon. Welnu, ik zit. Wij blijven nastreven om te komen tot bepaalde verhoudingen binnen de arbeidsmarkt en blijven bevorderen dat een groter aandeel daarvan volgens arbeidsovereenkomsten zal lopen.

De **voorzitter**: Het woord is aan de staatssecretaris over de btw-aanvulling.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voorzitter. Het voorstel van de Duitse regering was om dat eerlijkere btw-tarief in te voeren per 1 januari 2010. De Bundesrat wilde dat eventueel nog vervroegen, maar dat gaat waarschijnlijk niet lukken. Er is namelijk discussie over enkele amendementen, die overigens niets te maken hebben met de kern van de gelijke behandeling van alle postbedrijven. Waarschijnlijk zal de invoering van een eerlijke btw-definitie, die eigenlijk is geschoold op Nederlands voorbeeld, plaatsvinden op het oorspronkelijk voorgestelde moment, namelijk op 1 januari 2010.

De **voorzitter**: Dan zijn wij nu toe aan de tweede termijn van de Kamer. De leden die daarvan gebruik willen maken, hebben één minuut spreektijd, waarbinnen zij ook eventuele moties moeten indienen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Dan houd ik het bij het voorlezen van mijn twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat door het kabinet belang wordt gehecht aan fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden;

overwegende dat hier in de postmarkt – zoals aange-toond door de Arbeidsinspectie – niet aan wordt voldaan, mede door de Overeenkomsten van Opdracht;

verzoekt de regering, ervoor zorg te dragen dat het

Gesthuizen

stukloon binnen afzienbare tijd volkomen verdwijnt van de postmarkt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 103 (30536).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat de Nederlandse overheid met haar besluit de postmarkt te liberaliseren, voor de Europese troepen uit marcheert;

constaterende dat – mede gezien de discussies over de btw in Duitsland en de twijfelachtige voortgang in andere landen – hier niet of nauwelijks sprake van is;

verzoekt de regering, ervoor zorg te dragen dat buitenlandse postbedrijven en hun zusters die in eigen land profiteren van exclusief voor hen geldende voordelen, niet in Nederland poststukken onder de 50 gram kunnen bezorgen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Gesthuizen en Brinkman. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 104 (30536).

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Gehoord de laatste motie, vraag ik mij af of mevrouw Gesthuizen het antwoord van de staatssecretaris heeft gehoord. Hij heeft onomwonden gezegd dat vooral op de Duitse markt een heleboel aan het veranderen is.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Hij heeft gezegd dat hij verwacht dat op 1 januari 2010 het btw-voordeel zal verdwijnen. Dat is dus niet per morgen. Deutsche Post concurreert hier al ruimschoots via dochter SELEKTMAIL. Ik verwacht dat wij dat in ieder geval op gelijke voorwaarden laten doen.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Ik vond het antwoord van de staatssecretaris in die zin wel helder. Ik wijs mevrouw Gesthuizen op de motie-Aptroot waarin om die wederkerigheid werd gevraagd. Daarvan hebben wij met z'n allen gezegd dat wij dat heel erg sympathiek vonden, maar dat het niet kan op basis van Europese regelgeving. Je kunt niet bepaalde landen uitsluiten.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Er kan heel veel niet op basis van Europese regelgeving. Dat zien wij nu bijvoorbeeld in de energiemarkt. Daarmee liepen wij in Nederland ook een heel eind voor de troepen uit en uiteindelijk zegt Europa het nog niet zo nauw te nemen. Wat gebeurt er nu in de energiemarkt?

De **voorzitter**: Zullen wij de discussie over de energiemarkt voor een andere dag bewaren?

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik vraag het gewoon even aan mevrouw Van Vroonhoven. Zij is veel te snel tevreden en vindt het wel best. Ik niet. Als wij liberaliseren in Europa, wat ik een bijzonder slecht idee vind omdat de werknemers daar de dupe van zijn, moeten wij dat in ieder geval op fatsoenlijke voorwaarden doen. Mevrouw Van Vroonhoven kan het blijkbaar niets schelen.

□

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Liberalisering is over het algemeen goed. Daarin verschil ik wel van mening met de SP. Liberalisering moet echter wel plaatsvinden bij een gelijk speelveld. Laten wij heel reëel zijn: dat is er op dit moment niet. Voor de btw is dat nog niet het geval en ook niet voor andere landen, die wellicht hun tentakels nog niet in Nederland hebben uitgeslagen, maar dat misschien nog gaan doen. Ook op grond van de arbeidsvoorwaarden zijn wij niet gerust. Daarom heeft de PVV-fractie de motie van mevrouw Gesthuizen van de SP-fractie ondertekend. De VVD-fractie noemt dat "een monsterverbond". Mijnheer Elias, ik ben blij dat er in Nederland een neoliberale partij is die in ieder geval nog een sociaal hart heeft, in tegenstelling tot de conservatief-liberale partij die nog in sprookjes gelooft. Wij zijn blij dat wij ons sociale hart kunnen laten gelden. Wij zijn geen partij die de goede verhaaltjes van Europa gelooft en wij willen in Europa zeker niet vooroplopen. Wij zijn, zoals bekend, buitengewoon kritisch op Europa. Vandaar dat wij dit niet steunen.

De heer **Elias** (VVD): Ik heb begrepen dat de Europese verkiezingscampagne is begonnen. Dat is prima. U kunt zich heel erg richten tegen alle dingen die wél goed gaan vanuit "Europa"; dat doet u ook. Daar zullen wij in de Europese campagne wel over te spreken komen. De minister van Sociale Zaken heeft glashelder aangegeven dat er in Nederland wetgeving is voor de manier waarop werkgevers en werknemers met elkaar tot overeenstemming komen. Zolang de werknemers en de werkgevers zich aan die wetgeving houden, hebben wij daar als politiek niets mee te maken. Bent u dat met hem eens of niet?

De heer **Brinkman** (PVV): Nee, dat ben ik niet met hem eens, want die wetgeving kunnen wij hier veranderen. Daarvoor zitten wij hier in de Kamer. U bent hier nog maar net. Misschien moet u dat dus nog even leren begrijpen.

De heer **Elias** (VVD): Nee, die wetgeving bestaat.

De heer **Brinkman** (PVV): Ja, maar die kunnen wij hier veranderen.

De heer **Elias** (VVD): Zolang zij niet is veranderd, bestaat zij en wordt er fatsoenlijk geopereerd. Wij hebben dus af te wachten wat daar gebeurt. Daar hebben wij ons als politiek niet mee te bemoeien, zeker niet in opgewonden spoeddebatten. Die zijn in de eerste week dat de markt opengaat, nergens voor nodig.

Brinkman

De heer **Brinkman** (PVV): Even voor de duidelijkheid: de campagne voor de Europese verkiezingen is inderdaad begonnen.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik, als ik u zo hoor.

De heer **Brinkman** (PVV): Ik heb niet gesproken van "een monsterverbond". Er wordt hier nu iets naar voren gehaald, maar als de heer Elias de huidige wetgeving als een gegeven beschouwt en meent dat die niet meer veranderd kan worden, wat doet hij dan in vredesnaam hier in de Kamer?

De **voorzitter**: Ik geloof dat ik dit debat nu afkap. Als u wetgeving wilt wijzigen, hebben alle 150 Kamerleden daar de mogelijkheid toe. Dergelijke voorstellen heb ik hier echter niet gehoord.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. Wij hebben de Postwet heel zorgvuldig in de steigers gezet. Daarin zijn vervat de kansen voor het bedrijfsleven, maar ook de eveneens heel belangrijke waarborgen voor de consument. Wij zullen dit kabinet absoluut houden aan de waarborgen die daar klip-en-klaar staan. Er moet mij van het hart dat het, juist voor het klimaat van het liberaliseringsproces, niet goed is als buiten dit kabinet onrust wordt gezaaid. Als wij draagvlak willen houden voor het liberaliseringsproces, is er ook een verantwoordelijkheid voor de deelnemers op deze markt. Wat dat betreft, vind ik het belangrijk dat wij vanuit de politiek en vanuit het kabinet ijersterk zeggen dat de waarborgen zijn vastgelegd in de Postwet en dat wij alle partijen daar heel sterk aan zullen houden.

Nog een laatste opmerking over Europa en de motie van mevrouw Gesthuizen. Wij zien Nederland als een Europese speler, met alle lusten maar ook met de lasten. Als je toestaat dat de markt opengaat, moet je die dus niet sluiten voor bepaalde partijen. Ik kan dus helaas niet meegaan met de motie.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zei in eerste termijn al dat de wereld verandert door mailen en internetten. Het postvolume zal afnemen. Wat de marktwerking betreft: wij zitten er ook niet op te wachten dat de post allerlei reclame bij ons in de bus gaat plempen, want dat heeft ook zijn nadelen. Wij zullen daar dus goed naar moeten kijken.

Ik zeg nogmaals nadrukkelijk dat marktwerking niet mag betekenen dat de rendementen voor de bedrijven hoger worden terwijl de kwaliteit weliswaar op peil blijft maar de arbeidsvoorwaarden het afvoerputje worden van de marktwerking. Daar zijn wij absoluut op tegen. De klant moet beter worden van de marktwerking, maar de werknemer mag het niet slechter krijgen of veel slechter dan nu het geval is.

Wij mogen geen appels met peren vergelijken, maar minister Donner trekt over het stukloon wel een vergelijking met medisch specialisten. Ik kan hem verzekeren dat hij de postbodes niet meer zal horen als zij het niveau van het stukloon van de medisch specialisten krijgen. Misschien kunnen wij er samen voor zorgen dat dit gebeurt. Ik zou liever zien dat de medisch

specialisten in loondienst gaan, want zij verdienen natuurlijk "over the top". Ik vind dit dan ook een beetje gekke vergelijking.

Ik heb al gezegd dat de prijs van de postbezorging door de liberalisering en de marktwerking duur wordt betaald door de werknemers. Het is voor mijn fractie bespreekbaar als de prijs van een postzegel met een paar cent moet worden verhoogd als daardoor de arbeidsvoorwaarden kunnen worden verbeterd. Natuurlijk moet je dan ook wel kijken naar de rendementen die het bedrijf behaalt, maar ik wil geen marktwerking over de ruggen van werknemers. Ook die verantwoordelijkheid voelen zij zeer.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Mevrouw de voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen. Die was heel helder. Ik heb aan de minister geen vragen gesteld, want ik weet dat op dit moment de bonden en hun leden aan zet zijn.

Ik ben dankbaar voor de toezegging dat de consumentenbehoeften in de evaluatie worden meegenomen. Het is goed dat de universele dienst is gewaarborgd in de wet.

Ik zal de motie van mevrouw Gesthuizen niet steunen. Daarin wordt opgeroepen om het stukloon binnen afzienbare tijd te laten verdwijnen van de postmarkt. Ik wijs erop dat er ook postbezorgers zijn die graag willen werken op stukloon, omdat die werkwijze een bepaalde mate van flexibiliteit biedt. Daarom mag die werkwijze niet verdwijnen.

Tot slot roep ik de bewindslieden op om de ontwikkelingen om de Europese markt nauwgezet te volgen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik schrik hier van. Mevrouw Ortega wil niet weten hoeveel e-mailtjes ik krijg van postbezorgers die bij een stukloonbedrijf werkten. Als er ook maar iets aan de hand is, verliezen zij hun werk. Zij kloppen dan bij ons aan, omdat zij geen ontslagbescherming hebben. Hoe kan mevrouw Ortega er dan voor pleiten dat het stukloon moet blijven bestaan als zo duidelijk is dat het werknemers tegen elkaar uitspeelt en dat de arbeidsvoorwaarden van mensen die al jaren in de post werken en bijvoorbeeld kostwinner zijn, zo onder druk komen te staan?

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Een overeenkomst van opdracht geschiedt op basis van vrijwilligheid. Daar sta ik voor. Als mensen een overeenkomst van opdracht willen aangaan, onderwerpen zij zich aan de afspraken die daarin zijn opgenomen. Het wordt hun niet opgelegd, een overeenkomst moet altijd op basis van vrijwilligheid worden aangegaan anders is die volgens de wet nietig.

De **voorzitter**: Volgens mij is het duidelijk wat de verschillende standpunten zijn.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik vraag mij alleen af of mevrouw Ortega wel blij is dat er een ingroeimodel is waardoor wij de oneerlijke concurrentie over de ruggen van werknemers uiteindelijk kunnen stoppen. Daar twijfel ik wel een beetje aan.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik ben heel blij

Ortega-Martijn

met het ingroeimodel, omdat dit ertoe leidt dat 80% straks een arbeidsovereenkomst heeft met goede arbeidsvoorwaarden.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Ik dank de beide bewindslieden voor hun antwoorden. Ik vermoed dat wij nog wel komen te spreken over de universele dienstverlening, want ik heb eens geteld hoe vaak ik een kaartje post. Dat doe ik bij een paar geboortes en enkele verjaardagen en overigens verstuur ik hier en daar wat condoleances. Ik krijg wel heel veel post binnen, maar de markt verandert snel. Ik neem aan dat wij over een aantal jaren na de evaluatie hier nog wel een goed debat over zullen voeren. Ik had nog wel een vraag gesteld over de rendementseis. Die zal pas in 2010 komen. Ik vind het jammer dat die zo laat komt, omdat de OPTA de rendementsnormen juist nodig heeft om de tarieven te controleren. Wij willen een goede toezichthouder op deze turbulente markt, met wat meer slagkracht. Kan die rendementseis daarom niet toch wat eerder komen? En speaking of de OPTA: is die nu al bezig met een onderzoek naar de claims van TNT? Ik ben daar benieuwd naar, want dit lijkt me nu echt een markt waar de toezichthouder bovenop moet zitten.

De heer **Elias** (VVD): Voorzitter. Ik dank de bewindslieden voor hun heldere antwoorden. Nogmaals is vastgesteld dat zes dagen bezorging is gegarandeerd. Ik ben het eens met mevrouw Vos dat we hier in de toekomst nog eens over zullen spreken; Nederland is niet statisch, dingen veranderen, ook in Europa. Ook als we gewoon nog de PTT van twintig jaar geleden hadden gehad en we allemaal net zo veel zouden zijn gaan e-mailen als we zijn gaan doen – en misschien gaan we dat nog wel veel meer doen of komen er andere dingen op ons af – hadden we erover moeten praten. Het antwoord over de tarieven was ook duidelijk: Duitsland wordt scherp in de gaten gehouden en de Kamer wordt tijdig geïnformeerd.

De reactie van staatssecretaris Heemskerk op mevrouw Gesthuizen was dat zij zowel de wet als de werkelijkheid ontkent. Veel korter kan ik het niet samenvatten, daar ben ik het volstrekt mee eens. Dat werkgevers en werknemers binnen de wet opereren, is ook volstrekt helder geworden.

En ten slotte zeg ik aan de heer Brinkman ... O, hij is er niet.

De **voorzitter**: De heer Brinkman heeft mij gemeld dat hij om kwart over elf bij een algemeen overleg wordt verwacht.

De heer **Elias** (VVD): Dan zeg ik nu maar via de Handelingen tegen hem dat mij als nieuwkomer buitengewoon scherp is opgevallen dat de PVV, iedere keer als het over economische dossiers gaat, samen optrekt met de Socialistische Partij. Mij verbaast dat.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voorzitter. Opnieuw dank voor de diverse reacties in tweede termijn. Mevrouw Ortega-Martijn zeg ik toe dat het kabinet, en zeker ikzelf,

in Europa, in Duitsland, in Engeland voor en achter de schermen zal benadrukken dat er sprake van eerlijke concurrentie moet zijn, juist ook voor de nieuwkomers.

Mevrouw Vos vroeg naar de tarieven: waarom kan het niet sneller? Er is een overgangsregime en het zal gaan in twee stappen. Dat komt doordat in de nieuwe Postwet de universele postdienst kleiner is dan in het oude regime. Medio 2009, dus dit jaar, zijn de daadwerkelijke kosten van de universele dienst en de effecten van de opening van de postmarkt nog onvoldoende in kaart gebracht. We weten het dus niet zo snel, vandaar het overgangsregime. De tarieven per 1 oktober 2009, zes maanden na inwerkingtreding van de wet, worden gebaseerd op de daadwerkelijke kosten voor de postdiensten die in de wet worden onderscheiden: binnenlandse brieven, pakketten, blindenpost, poststukken, boekenpakketten, blindenpost naar het buitenland en aangetekende post, waardepost en gerechtelijk schrijven. TNT overlegt deze gegevens aan de OPTA en doet een tarievenvoorstel op basis hiervan en het vastgestelde rendement, het feitelijk behaalde rendement in 2008. Dat voorstel zal alle relevante tarieven betreffen. In die zin betreft het een eenvoudige actie; er wordt uitgegaan van kosten en rendement behaald in 2008.

Over de vaststelling van de tarieven voor de tweede keer kan ik het volgende zeggen. Het normrendement moet nog worden vastgesteld, maar zal worden bepaald op basis van omzet. Een rendement op omzet is moeilijk te objectiveren. Voor de vaststelling van wat uiteindelijk een redelijk rendement op omzet is, zal worden gekeken naar de samenhang van een aantal andere elementen, zoals de kosten en rendementen in voorgaande jaren – het mag niet zomaar stijgen – een benchmark met andere vergelijkbare postbedrijven en een rendement op investeringen of kapitaal. Het gaat daarbij vooral om het creëren van een soort health check op de redelijkheid door het rendement op de omzet aan die andere elementen te toetsen. Verder moeten wij bekijken of het rendement niet leidt tot extreme uitslagen naar de andere kant, zoals een extreem hoog rendement in de postsector op het kapitaal. Die check wordt uitgevoerd door de minister, in dit geval de staatssecretaris van Economische Zaken. Hij zal eveneens het percentage vaststellen voor het normrendement. De nadere aanvulling ten aanzien van het normrendement voor de tweede fase zal later in de artikelen van de Postregeling worden opgenomen.

In 2010 worden de starttarieven opnieuw vastgesteld. Daarbij gaan wij uit van de daadwerkelijke kosten die de universele postdiensten in 2009 hebben gemaakt. Uitgaande van de termijnen vermeld in de ministeriële regeling, ligt het in de rede dat in het vierde kwartaal van 2010 de starttarieven opnieuw worden vastgesteld. Nadat de starttarieven voor de eerste keer zijn vastgesteld, gaat die price cap werken. Hiermee heeft TNT Post dus de mogelijkheid om de tarieven jaarlijks te verhogen met een maximum van de inflatie. Het hanteren van deze price cap garandeert dat de universele dienst een betaalbare dienst blijft. Ik heb dit in de eerste termijn met minder woorden gezegd. Om alle onduidelijkheid weg te nemen, zet ik dit nog een keer helemaal uiteen. Wij moeten het wel in twee stappen doen. Het gaat om rendement op omzet op basis van de aangeleverde diensten met een soort redelijkheidstoets.

Ook ik gun de postbodes het salaris van de medisch specialisten, net als mevrouw Van Gent. De medisch

Heemskerk

specialisten worden met name door de SP verdedigd: de zorgkostenpremie mag telkens weer stijgen, want de specialisten moeten de grootverdieners blijven. Wanneer wij echter de postbodes het salaris van de medisch specialisten gunnen – de hoogste in heel Europa – dan gaat de postzegelprijs die mevrouw Van Gent met een paar cent wil verhogen, met vele euro's per kaart omhoog.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik kan gelukkig ook goed rekenen, dat is wellicht een meevaller voor de staatssecretaris. Ik ging erop in omdat de minister een nogal een aparte vergelijking maakte. Je kunt het stukloon van een medisch specialist niet vergelijken met het minimale stukloon van een postbezorger dat ver onder peil is.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Volgens mij ging de discussie over het principe van het stukloon. Mevrouw Van Gent kan goed rekenen, maar ik weet dat minister Klink een tegenvaller heeft van vele honderden miljoenen.

De **voorzitter**: Dat punt gaan wij niet aan de orde stellen. Dat gaat te ver.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Als het aan GroenLinks ligt, komen deze medisch specialisten gewoon in loondienst. Dan kunnen wij de zaken veel beter regelen dan nu het geval is.

Staatssecretaris **Heemskerk**: De minister van Sociale Zaken zal de motie over het stukloon behandelen. In de motie-Gesthuizen wordt gevraagd om ervoor zorg te dragen dat buitenlandse postbedrijven in Nederland geen poststukken onder de 50 gram bezorgen. Dat is niet alleen een ontkenning van de werkelijkheid. Het is ook een ontkenning van Europa en het is zelfs een ontkenning van het parlement. Dit is strijdig met de wet die hier en in de Eerste Kamer is aangenomen. Het mag niet vanuit de Europese postrichtlijn. Wij hebben de Postwet zorgvuldig opgesteld en dus is het onwenselijk. De wet geldt voor alle bedrijven. In Nederland discrimineren wij niet, dus wij ontraden deze motie met kracht.

De heer **Elias** (VVD): Mag ik mevrouw Gesthuizen vragen of zij haar motie wil intrekken? Zij heeft namelijk iets ingediend dat tegen de wetgeving ingaat. Zij zou deze opmerking van de staatssecretaris serieus moeten nemen, ook al is zij van de Socialistische Partij.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik vind dit een uitlokking die te min is voor de heer Elias. Volgens mij staat iedereen duidelijk voor ogen dat wij hierin recht tegenover elkaar staan. Ik heb wel oog voor de belangen van het bedrijfsleven en voor de belangen van werknemers. Dat het de heer Elias niet zint dat ik daartoe een motie indien, is zijn probleem. Ik wijs erop dat Europa op een flink aantal terreinen al heel snel keert op het moment dat voldoende lidstaten bezwaren aantekenen. Zie bijvoorbeeld de energiemarkt zie bijvoorbeeld de aanbesteding van de boeken, zie bijvoorbeeld de aanbestedingen in het openbaar vervoer.

De heer **Elias** (VVD): Waarom beantwoordt u mijn vraag

niet? De staatssecretaris wees er namelijk terecht op dat uw motie in strijd is met de Nederlandse wet.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen wil, dacht ik, haar motie niet intrekken naar aanleiding van uw vraag.

De heer **Elias** (VVD): Nee. Dat is niet waar.

De **voorzitter**: Wij gaan over de motie stemmen.

De heer **Elias** (VVD): Sorry, maar ik persisteer. Zij heeft antwoord gegeven door erop te wijzen dat zij kan doen en laten wat zij wil met Europese regels. Dat is al kwestieus, maar ik wees haar er nu juist op dat haar motie volgens de staatssecretaris strijdig is met de Nederlandse wetgeving. Moet haar dat geen aanleiding geven om haar motie in te trekken? Ik sta op een antwoord!

De **voorzitter**: Ik dacht dat zij een antwoord had gegeven.

De heer **Elias** (VVD): Zij had het alleen over Europa.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, formuleert u uw antwoord nog een keer. Ik begrijp dat u uw motie niet intrekt.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Nee, ik trek mijn motie niet in. In de Kamer hebben wij al een aantal keer gesproken over de vraag of de wet het toestaat om voorwaarden te stellen aan toetreders als wij die voorwaarden baseren op de regels die gelden in andere landen. Ik ben ervoor om dat wel te doen. Wellicht mag het allemaal niet van Europa en hebben wij het daarom in onze wetgeving geïmplementeerd, maar dat wil nog niet zeggen dat ik het als Kamerlid niet mag proberen te veranderen.

De heer **Elias** (VVD): Het staat in de Nederlandse wet en als u geen meerderheid kunt vinden voor een wetswijziging, moet u niet een motie indienen die tegen de wet ingaat. Dat heeft te maken met fatsoenlijk bestuur.

De **voorzitter**: Dat zal blijken bij de stemmingen over de motie. Daar heeft uw fractie haar eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Staatssecretaris, bent u aan het einde van uw beantwoording?

Staatssecretaris **Heemskerk**: In het buitenland ben ik minister voor Buitenlandse Handel. Ik wijs mevrouw Gesthuizen er dan ook nog maar eens op dat het protectionisme van het zuiverste water is. Je verbiedt namelijk een buitenlands postbedrijf om iets in Nederland te doen, wat volgens de Nederlandse wet wel is toegestaan. Als haar motie zou worden uitgevoerd, zouden wij dus ook nog eens problemen krijgen met de WTO. Dit soort protectionisme helpt ons echt niet. Bedrijven als Sandd en SELEKTMAIL willen groeien en ...

De **voorzitter**: Mijnheer Elias, ik zie dat u wilt interrumperen. Ik sta een discussie hierover echter niet meer toe. De motie wordt niet ingetrokken en u moet dinsdag dus gewoon over de motie stemmen.

□

Minister **Donner**: Voorzitter. Laat ik beginnen met mevrouw Gesthuizen mijn verontschuldiging aan te bieden voor het feit dat ik haar enkele keren mevrouw Van Gesthuizen noemde. Ik ben mij ervan bewust dat zij niet uit Gesthuizen afkomstig is maar Gesthuizen zelf is.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Het is u vergeven.

Minister **Donner**: Mevrouw Gesthuizen riep het beeld op van ontslagen medewerkers. Een ding is zeker: de huidige ontwikkelingen zijn bijzonder verontrustend. De ontwikkelingen op de postmarkt staan daar strikt genomen los van. Dergelijke ontwikkelingen houden wij niet tegen met wetten of besluiten, omdat zij hun oorsprong vinden in factoren die grotendeels buiten onze greep liggen. Een ding weet ik zeker: als wij het voorstel van mevrouw Gesthuizen over zouden nemen, dan wordt het aantal ontslagen vermoedelijk alleen maar groter. De beslissingen die zij graag zou nemen, komen doorgaans immers te laat, zijn inflexibel en berusten niet op de meest zakelijke argumenten. Wij mogen al met al dankbaar zijn dat wij de besluitvorming over arbeidsvoorwaarden voor een deel hebben gedecentraliseerd. Voor alle duidelijkheid: wij spraken zojuist over liberalisering van de postmarkt en niet over de liberalisering van de financiële markten.

Mevrouw Van Gent stoorde zich aan mijn vergelijking van het stukloon van postbeambten met dat van medisch specialisten. Die vergelijking maakte ik nu juist om duidelijk te maken dat het instrument stukloon intrinsiek niet verkeerd is, maar bepaald wordt door de omstandigheden. Een vast contract van een postbeambte zou er ook anders uitzien dan dat van een medisch specialist, hetgeen bewijst dat niet de vorm bepalend is maar de materie.

De overwegingen van de motie van mevrouw Gesthuizen stoken geheel met de lijn die het kabinet heeft ingezet. Dat geldt ook voor het verzoek aan de regering, namelijk het terugdringen van het verschijnsel stukloon. Zij zondigt hier echter ook en wel door wat intellectueel aantrekkelijk is, het verzoek om het volkomen te laten verdwijnen, te laten prevaleren boven wat praktisch haalbaar is. In de praktijk is het immers onmogelijk om stukloon volkomen van de markt te weren. Het gaat om figuren die wij in de wetgeving toestaan en die gebruikt worden. Uiteraard hebben wij geconstateerd dat zich een situatie voordoet die teruggedrongen moet worden. Het beleid is daarop ingezet, op basis van artikel 8. Als mevrouw Gesthuizen haar motie zo zou kunnen laten luiden dat de regering wordt verzocht, ervoor zorg te dragen dat het stukloon binnen afzienbare tijd sterk wordt teruggedrongen op de postmarkt, zal ik haar gaarne als ondersteuning van het beleid willen zien.

De **voorzitter**: Is dat een overweging, mevrouw Gesthuizen?

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Gezien de laatste toevoeging niet, want het betekent dat de minister ervan uitgaat dat wij er drie en een half jaar de tijd voor nemen en dat is in mijn ogen te lang. Daarin zit voor mij de kern van de motie.

De **voorzitter**: Dan handhaaft u uw motie.

Minister **Donner**: Zeker omdat wij het eerder over zes dagen hadden, moet ik u zeggen: alleen in de eerste week is het in zes dagen gegaan. Daarna hebben veranderingen iets meer tijd nodig.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Mij brandt nog één vraag op de lippen. Ik schrik ervan dat in de aanhef van de moties nog steeds Postwet 20.. staat. Is de titel ondertussen al veranderd, nu de Postwet van kracht is?

Minister **Donner**: Mag ik het beantwoorden van die vraag aan de staatssecretaris overlaten?

De **voorzitter**: Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Het antwoord op de vraag is: ja, de titel is veranderd in Postwet 2009. De wet is goedgekeurd door de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en getekend door Hare Majesteit de Koningin.

De beraadslaging wordt gesloten.

□

De **voorzitter**: Wij stemmen volgende week dinsdag over de ingediende moties.

De vergadering wordt van 11.55 uur tot 13.00 uur geschorst.

Voorzitter: Verbeet

De **voorzitter**: Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik deel mee dat ingevolge artikel 69, tweede lid, van het Reglement van Orde de aangehouden moties 31802, nr. 2; 31792, nr. 3; 31704, nr. 65; 31704, nr. 64; 31700-XVIII, nr. 48; 31700-XVIII, nr. 46; 31700-XVIII, nr. 44; 31700-XVIII, nr. 28; 31700-XVIII, nr. 26; 31700-XVIII, nr. 17; 31700-XVI, nr. 91; 31700-XV, nr. 43; 31700-XV, nr. 42; 31700-XV, nr. 40; 31700-XV, nr. 39; 31700-XV, nr. 30; 31700-XIV, nr. 74; 31700-XIV, nr. 73; 31700-XIV, nr. 105; 31700-XIII, nr. 52; 31700-XII, nr. 30; 31700-XII, nr. 26; 31700-VIII, nr. 96; 31700-VIII, nr. 91; 31700-VIII, nr. 90; 31700-VIII, nr. 74; 31700-VIII, nr. 73; 31700-VIII, nr. 70; 31700-VIII, nr. 57; 31700-VIII, nr. 56; 31700-VIII, nr. 28; 31700-VIII, nr. 119; 31700-VIII, nr. 111; 31700-VIII, nr. 110; 31700-VI, nr. 95; 31700-VI, nr. 41; 31700-A, nr. 69; 31700-A, nr. 68; 31700-A, nr. 57; 31700-A, nr. 49; 31700, nr. 37; 31536, nr. 7; 31526, nr. 4; 31482, nr. 22; 31371, nr. 67; 31322, nr. 49, en 31305, nr. 91, zijn vervallen.

Het woord is aan de heer Jansen.

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Allereerst een rappel op verzoek van mijn collega Ronald van Raak. Het gaat om twee series schriftelijke vragen. De eerste serie vragen van 20 februari jongstleden was gericht aan de ministers